

Uddannelsesprogram

*Introduktionsuddannelse i Patologisk anatomi og cytologi:
- Patologi, Aarhus Universitetshospital*

Målbeskrivelsen 2022

Godkendt den 01.09.2023 af Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse

Indledning

Formålet med uddannelsesprogrammet er at beskrive, hvordan og hvornår målene, som er beskrevet i målbeskrivelsen for indeværende speciale, opnås i det daglige arbejde på afdelingen.

Desuden beskriver uddannelsesprogrammet, hvordan kompetencevurderingen af opnåede mål vil foregå i det daglige. Det er ligeledes skitseret, i hvilken rækkefølge de enkelte mål mest hensigtsmæssigt opnås.

Uddannelsesprogrammet beskriver således idealforløbet for netop denne uddannelsesstilling.

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen ([Målbeskrivelse for speciallægeuddannelsen i Patologisk anatomi og cytologi \(sst.dk\)](#))

Uddannelsesprogrammet kan ses som en slags kontrakt mellem uddannelseslægen og de afdelinger, som indgår i uddannelsesforløbet, idet såvel uddannelseslægen som afdelingen kan stille krav til hinanden, svarende til uddannelsesprogrammet.

Såfremt en uddannelseslæge ikke finder at uddannelsen lever op til det uddannelsesprogram, som er udarbejdet for det pågældende uddannelsesforløb, er det i første omgang hovedvejlederen, som skal kontaktes. Løses problemet ikke ad denne vej kontaktes UALO og afdelingsledelsen. Kan man ikke få sin sag behandlet inden for afdelingens rammer kan uddannelseslægen – efter at have orienteret afdelingsledelsen - henvende sig til hospitalets uddannelseskoordinerende overlæge eller specialets / områdets PKL.

Under ansættelse i praksis drøftes problemet i første omgang med tutorlægen, hvorefter det kan drøftes med specialets PKL, hvis der ikke kan findes en løsning i den pågældende praksis.

Det vil ligeledes være naturligt at rette henvendelse til Videreuddannelsessekretariatet, såfremt man har problemer i forhold til uddannelsen på afdelingen.

Forkortelser

KV: Kompetencevurdering

UKO: Uddannelseskoordinerende overlæge

UALO: Uddannelsesansvarlig ledende overlæge

PKL: Postgraduat Klinisk Lektor

UKYL: Uddannelseskoordinerende yngre læge

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Forkortelser.....	2
Indholdsfortegnelse	3
Ansættelsessted / Uddannelsens opbygning.....	4
1. Første ansættelse - Patologi, Aarhus Universitetshospital.....	5
1.1 Præsentation af afdelingen.....	5
1.1.1 Introduktion til afdelingen.....	5
1.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen	5
1.1.3 Uddannelsesvejledning	5
1.1.4 Arbejdsopgaver og - tilrettelæggelse.....	6
1.2 Uddannelsesplanlægning.....	7
1.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner	7
1.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse.....	8
1.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse	13
1.4.1 Undervisning.....	13
1.4.2 Kursusdeltagelse	13
1.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage / returdage.....	14
1.6 Forskning og udvikling.....	14
1.7 Anbefalet litteratur	14
2. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	15
3. Nyttige links.....	15

Ansættelsessted / Uddannelsens opbygning

Ansættelse: Introduktionsstilling
Afdeling: Patologi, Aarhus Universitetshospital
Varighed: 12 mdr.

1. Første ansættelse - Patologi, Aarhus Universitetshospital.

1.1 Præsentation af afdelingen

Afdelingens hjemmeside: <https://www.fagperson.auh.dk/afdelinger/patologi/> .

Patologi er en selvstændig afdeling på Aarhus Universitetshospital (AUH). Overordnet er afdelingens laboratorier organiseret i 4 driftsafsnit: Histologi, Molekylærpatologi, Immunhistokemi og Cytologi. Afdelingens læger er organiseret i teams, der tilsammen dækker alle specialer inden for patologisk anatomi undtagen øjne. Herudover har afdelingen et sekretariat, et kapel, en forskningsenhed (KFP) og forskellige støttefunktioner.

Afdelingen har et stort og avanceret laboratorium med automatiseret teknologi, og der anvendes et bredt panel af diagnostiske metoder på celle- og vævsprøver fra patienterne, herunder makroskopiske, mikroskopiske, histokemiske, immunhistokemiske og molekylærpatologiske undersøgelser og analyser.

På årsbasis modtager afdelingen mere end 60.000 rekvisitioner fra kliniske afdelinger på Aarhus Universitetshospital og andre hospitaler i Region Midt, primærsektoren og privatpraktiserende aktører. Herudover yder afdelingens læger sparring til andre patologiske afdelinger i Danmark ved behov.

I afdelingen mikroskoperes årligt over 600.000 glas, og der udføres ca. 4.000 molekylære analyser. Diagnostikken omfatter udredning for og behandling af kræft, transplantationer og medicinske sygdomme. Der udføres ca. 100 hospitalsobduktioner af voksne og ca. 80 fosterobduktioner årligt. Kapelpersonalet fremviser afdøde til pårørende, og vi tager vare på mere end 1.600 afdøde årligt.

1.1.1 Introduktion til afdelingen

Patologi prioriterer at tage godt imod nye medarbejdere og har et formaliseret onboarding-program til at understøtte dette, samt sikre at den nye medarbejder modtager relevante informationer i løbet af den første tid i ansættelsen.

Generelt: Introduktionsdagen på Patologi er en uformel introduktion, herunder afdelingens vision og organisation. Der afholdes introduktionsdag ca. hver anden måned, eller efter behov. Alle nyansatte medarbejdere på Patologi inviteres til først kommende introduktionsdag efter ansættelses start. Invitation og program sendes via mail. Herudover deltager nyansatte i aktiviteter på hospitalsniveau.

Specifikt for læger: Du skal forvente at de første 3-5 dage primært kommer til at bestå af introduktion - til afdelingen generelt og særligt til teamet i det første subspeciale du skal arbejde i. Det detaljerede introduktionsprogram bliver enten sendt til dig i en velkomstmil, sammen med øvrigt informationsmateriale (herunder information om anvendelse af vores digitale forløbsguide-applikation), eller udleveres til dig den første dag på afdelingen.

1.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen

Afdelingens uddannelsesteam udgøres af 1 uddannelsesansvarlig ledende overlæge (UALO) og 1 uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL). Sidstnævnte udpeges af UALO i samarbejde med cheflægen. UKYL'en refererer i uddannelsesmæssige spørgsmål til den uddannelsesansvarlige overlæge, der på afdelingens vegne har ansvar for den lægelige uddannelse.

I følgende link er den overordnede organisering af den lægelige videreuddannelse beskrevet:

<https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

1.1.3 Uddannelsesvejledning

Afdelingens UALO udpeger en hovedvejleder for hver yngre læge ansat i speciallægeuddannelsen. Læger i introduktionsuddannelse (I-læger) tildeles enten en hoveduddannelseslæge (H-læge) eller en af afdelingens speciallæger som hovedvejleder. Hovedvejleder er ansvarlig for gennemførelse af den første

vejledersamtale, som bør afholdes inden for de første 14 dage. Herefter er det den uddannelsessøgendes ansvar at samtalerne gennemføres. Ved disse samtaler lægges den individuelle uddannelsesplan og der gives karrierevejledning. Den generelle uddannelsesplan udarbejdes af UALO, og omfatter beskrivelse af hvordan afdelingen, helt konkret, forestiller sig at kompetencer skal opnås.

Den generelle beskrivelse af samtalsystemet finder du via dette link:

<https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

Uddannelseslæge.dk er en elektroniske logbog for uddannelseslæger og uddannelsesansvarlige i alle specialer i hele Danmark. Det er et system til dokumentation og godkendelse af kompetencer i speciallægeuddannelsen samt til evaluering af uddannelsessteder.

1.1.4 Arbejdsopgaver og - tilrettelæggelse

Speciallægerne er opdelt i teams og subspecialer, primært baseret på relevante organsystemer eller kontakt til kliniske afdelinger. Der foreligger detaljerede teambeskrivelser med angivelse af hvem der er ansvarlig for subspeciallet og de dertil knyttede teams, samt beskrivelse af de enkelte teams. Det drejer sig om følgende subspecialer (hvor det sidste bogstav "A" refererer til Aarhus):

- Endokrin patologi (ENDA)
- Gastrointestinal patologi; Nedre (NGAA), Øvre (ØGAA)
- Gynækopatologi (GYNA)
- Hjerte og kar patologi (KARA)
- Hudpatologi (HUDA)
- Hæmatopatologi (HEMA)
- Knogle-bløddelspatologi (KBLA)
- Lever / pancreas patologi (LEVA)
- Lungepatologi (LUNA)
- Mammapatologi(MAMA)
- Neuropatologi (NEUA) og Neuroobduktioner (NSEA)
- Uropatologi (UROA)
- Øre-næse-hals patologi (ØNHA)
- Tand og kæbe patologi (TANA)
- Medicinske nyrer (NEFA)
- Muskelpatologi (MUFA)
- Fosterobduktioner (FOSA)

De fleste speciallæger dækker mere end ét subspeciale.

Som I-læge vil du, som udgangspunkt, rotere mellem de forskellige teams hver 3. måned – efter et rul som er forskelligt for hver enkelt I-læge. Vi arbejder på en model som gør, at du i de første 6 måneder er i det samme team, men dette er ikke fuldt implementeret, og nogle teams egner sig bedre til dette, end andre.

Du kommer derfor gennem 3-4 teams De meget specialiserede områder (KBLA, FOSA, KARA, TANA, NEFA og MUFA) bliver ikke rutinemæssigt inddraget i I-stillingen.

1.2 Uddannelsesplanlægning

Det er primært afdelingens speciallæger der fungerer som daglige kliniske vejledere, og deltager i praktisk vejledning, supervision og kompetencevurdering. Det er kun læger, der er mindst et trin højere i uddannelsesniveau, der kan gennemføre kompetencevurdering.

Registrering af uddannelseslægenes kompetencer foregår efter nationalt beskrevne retningslinjer og med opfølgning i form af jævnlige vejledersamtaler. Sidemandsoplæring i udskæringen, samt vejledning i udførelsen af obduktioner kan også varetages af uddannelseslæger på samme - eller højere uddannelsesstrin. Oplæring i mikroskopi sker ved mesterlære i de enkelte teams.

Uformel kompetencevurdering foregår kontinuerligt med løbende feedback på I-lægens arbejde med udskæring, mikroskopi og udfærdigelse af svar til klinikkerne. Når man starter i et nyt team vil der være en forventningsafstemnings-samtale. Denne kan følges op af en lignende samtale midtvejs i opholdet, hvor man drøfter om den planlagte progression er opnået, eller om der skal justeres i I-lægens arbejde.

Uformel kompetencevurdering foregår kontinuerlig i forbindelse med udskæring, mikroskopi og udarbejdelse af svar til klinikkerne. Vores formelle kompetencevurdering fremgår af skemaet i punkt 1.3, og foregår hovedsagelig ved hjælp af EPA (Entrusted Professional Activity) – se evt.

<https://danskpatologi.org/uddannelse/speciallaegeuddannelse/evaluering/>). Der er 5 typer EPA:

- 1 Friskt væv
- 2 Udskæring
- 3 Mikroskopi
- 4 Obduktion
- 5 Konference

I forbindelse med opholdet på en søjle, skal der som minimum gennemføres EPA i starten og slutningen af søjleopholdet. Det er ikke et krav at du lærer selvstændigt at udføre obduktioner. Du vil skulle overvære obduktioner, foretaget af H-læger, samt den efterfølgende supervision der foregår ved en speciallæge samt præsentation af fundene for klinikkerne.

1.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner

Udskæring og øvrig makroskopisk håndtering af væv

Vedrørende oplæring i udskæring og generel introduktion til udskæring og makroskopisk vurdering henvises til teambeskrivelserne.

Teamspecifik vejledning til modtagelse, frysensnitsundersøgelse, biobank og udskæring fremgår ligeledes af instrukser for de enkelte teams

Mikroskopi

Oplæring sker ved mesterlære i de enkelte teams. I nogle teams står man på arbejdsplanen til at modtage præparaterne i teamet eller modtager de præparater man selv har skåret ud. I andre teams får man udleveret mikroskopipræparater af speciallægerne i teamet. Detaljerne fremgår af teambeskrivelserne. I alle teams er det af stor vigtighed af holde fokus på overholdelse af svartider, og hvis man er i tvivl om man kan færdiggøre et præparat til tiden bør man konferere med speciallæge i teamet.

1.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Nedenfor er skitseret det ideelle forløb for tilegnelse af de kompetencer, der skal opnås i dette element af uddannelsesforløbet, og hvilke arbejdsfunktioner der er grundlaget for læringen. En komplet oversigt over kompetencer, der skal opnås i hele speciallægeuddannelsen, findes i målbeskrivelsen. Numrene i tabellen henviser til kompetencenumrene i målbeskrivelsen.

Tabellen / figuren nedenfor giver et overblik:

Kompetencer			Læringsstrategier, Anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r) Obligatorisk(e)	Forventet kompetence opnået
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inkl. lægerolle			
Medicinsk ekspert					
I 1	Kan erhverve viden prædiagnostisk	Kan skaffe information om kliniske forhold eller tidligere undersøgelser, herunder sikre patientidentitet og vurdere, om rekvisitionen indeholder tilstrækkelige kliniske oplysninger.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 1-3	6
I 2.1	Kan håndtere friskt væv mhp. efterfølgende undersøgelser	Modtage ufikseret præparat, herunder at klargøre til fiksering, fremstille imprintpræparater samt udtage væv til specialundersøgelser.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 1	12
I 2.2	Kan beskrive og udskære friskt og fikseret væv	Kan udforme makroskopisk beskrivelse af hyppigt forekommende præparater.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 1-2 Audit af beskrivelser	12
I 2.3	Kan håndtere friskt væv til frys	Kan foretage frysensnitsundersøgelse ved hyppigt forekommende præparatyper og efter supervision afgive svar.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 1	12
I 3.1	Kan anvende almindeligste diagnostiske metoder	Kan anvende de almindeligste histo- og cytokemiske farvninger.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 3 Struktureret samtale	12
I 3.2	Kan redegøre for laboratorietechnik	Kan vurdere kvalitet og farvning af rutinefarvede snit samt forekomst af artefakter.	Superviseret dagligt arbejde Laboratorieophold	Struktureret samtale	12

		Kan redegøre for principperne bag immunhistokemiske og molekylærpatologiske metoder.			
I 4.1	Kan diagnosticere og udfærdige svar under supervision på normalt væv	Kan foretage mikroskopisk undersøgelse af og beskrive normalt væv, f.eks. ductus deferens og normalt graviditetsprodukt.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 3	6
I 4.2	Kan diagnosticere og udfærdige svar under supervision på inflammatoriske tilstande	Kan foretage mikroskopisk undersøgelse af og beskrive hyppigt forekommende inflammatoriske vævsforandringer, f.eks. granulationsvæv, appendicitis og cholecystitis.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 3	12
I 4.3	Kan diagnosticere og udfærdige svar under supervision på benigne non-neoplastiske forandringer	Kan foretage mikroskopisk undersøgelse af og beskrive benigne forandringer i epitel, f.eks. hyperplasi og metaplasi. Andre benigne forandringer, f.eks. hæmoride, ektopisk graviditet og epitelial inklusionscyste	Superviseret dagligt arbejde	EPA 3	6
I 4.4	Kan diagnosticere og udfærdige svar under supervision på benigne neoplasier	Kan foretage mikroskopisk undersøgelse af og beskrive hyppigt forekommende benigne tumorer/tumorignende læsioner, f.eks. lipom, leiomyom.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 3	12
I 4.5	Kan diagnosticere og udfærdige svar under supervision på maligne neoplasier	Kan foretage mikroskopisk undersøgelse af og beskrive hyppigt forekommende maligne tumorer, f.eks. colonkarcinom, mamma-karcinom, basocellulært karcinom.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 3	12

I 4.6	Kan diagnosticere og udfærdige svar under supervision på molekylære analyser	Kan inddrage og fortolke almindelige molekylærpatologiske undersøgelser for specifikke genetiske forandringer.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 3	12
I 4.7	SNOMED kodning	Kan foretage SNOMED kodning efter supervision.	Superviseret dagligt arbejde	EPA 3	6
I 5	Er bekendt med udførelse af ukompliceret obduktion	Er bekendt med udførelse af ukompliceret voksenobduktion og demonstration af obduktionsfund for kliniske læger.	Superviseret dagligt arbejde, evt. fokuseret ophold	Struktureret samtale	12
Kommunikator					
I 6	Kan kommunikere indenfor egen afdeling	Kan vurdere modtaget information og give tydelig og fyldestgørende information såvel skriftligt som mundtligt til samarbejdspartnere på egen og evt. andre afdelinger. Kan fremlægge præparater for kolleger i afdelingen.	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser Deltagelse i undervisning og MDT konferencer	Struktureret observation Godkendt kursus	6
Samarbejder					
I 7	Kan samarbejde indenfor egen afdeling	Kan samarbejde med de øvrige medarbejdere på afdelingen i gensidig respekt, herunder give feedback til andre personalegrupper. Kan fungere i samarbejdsrelationer i afdelingen i forhold til opnået kompetenceniveau.	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret samtale Godkendt kursus	6

Leder og administrator					
I 8.1	Kan redegøre for sundhedsvæsenets opbygning	Kan redegøre for den overordnede struktur i det danske sundhedsvæsen.	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale	6
I 8.2	Kan beskrive organisation i egen afdeling	Kender til sygehusets og egen afdelings ledelsesstruktur.	Deltagelse i mindre administrative opgaver i afdelingen, f.eks. ved deltagelse i lokale udvalg	Struktureret samtale	12
Sundhedsfremmer					
I 9	Kan redegøre for sundhedsmæssige risici og arbejder herefter	Har viden om laboratoriemæssige risici. Arbejder i henhold til afdelingens sikkerheds- og hygiejneinstruks.	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale	6
Akademiker					
I 10	Kan kritisk vurdere indholdet i videnskabelige artikler	Kan vurdere og fremlægge, på et basalt niveau, indholdet af videnskabelige publikationer for f.eks. kolleger.	Superviseret dagligt arbejde Undervisning af andre	Struktureret observation	12
Professionel					
I 11.1	Kan anvende medicinsk viden og færdigheder	Kan anvende medicinsk viden, færdigheder og professionelle holdninger i lægefaglig sammenhæng.	Superviseret dagligt arbejde Deltagelse i MDT konferencer	Struktureret observation	6
I 11.2	Udviser samvittighedsfuldhed	Udviser omhu og samvittighedsfuldhed i det daglige arbejde, herunder være bevidst om sine egne begrænsninger.	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation	6

1.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse

Dagens morgenkonference for alle læger afholdes kl. 8.15. Arbejdsskemaet gennemgås, og evt. ubesatte funktioner besættes.

Uddannelseslægen deltager i de team-specifikke MDT konferencer efter aftale med teamet.

1.4.1 Undervisning

Tirsdagsundervisning:

- **1. tirsdag i måneden: teamspecifik undervisning**
 - For alle læger på afdelingen.
 -
- **2. tirsdag i måneden: Undervisning i valgfrit emne.**
 - For uddannelseslæger
- **3. tirsdag i måneden: Casebaseret undervisning.**
 - For uddannelseslæger, dog med fast deltagelse af én speciallæge, som er med til at sikre det uddannelsesmæssige niveau.
- **4./5. tirsdag i måneden: Journal Club.**
 - For alle læger på afdelingen.

Præparatfremvisning:

- **Onsdagspræparatfremvisning**
 - For alle læger på afdelingen.
- **Fredagspræparatfremvisning**
 - For uddannelseslæger

Staff-meeting: 2. onsdag hver måned. Målgruppen er alle læger og sundhedspersonale med interesse for emnet.

1.4.2 Kursusdeltagelse

Under ansættelsen forventes uddannelseslægen at deltage i det obligatoriske generelle kursus Vejledning (se herunder). Uddannelseslægen skal selv tilmelde sig kurset.

Kurstitel	Placering	Varighed	Tilmelding
Vejledning	2 halvår	2 + 1 dag (eksternat)	Egen tilmelding, læs mere her: http://www.videreuddannelsen-nord.dk/introduktionsuddannelse/obligatoriske-kurser-introduktionsuddannelsen/

Afdelingen giver tjenestefrihed med løn, men det påhviler uddannelseslægen at give afdelingen besked om kursets placering tidligst muligt. Kursusansøgning sendes til cheflægen, og teamet informeres om fraværet.

Der er mulighed for i mindre omfang at deltage i øvrige kurser, primært hvis man selv bidrager med forskning. Deltagelse i øvrige relevante kurser og konferencer/kongresser behandles imødekomende af cheflægen.

1.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage / returdage

Der er ingen obligatoriske fokuserede ophold eller uddannelsesdage. Man er meget velkommen til selv at tage kontakt til de kliniske afdelinger mhp. kortevarende fokuserede ophold – eller følgedage – hvis man har interesse inden for særlige områder.

1.6 Forskning og udvikling

Der er et aktivt forskningsmiljø på afdelingen og Patologi har en stor kontakthflade til de omgivende forskermiljøer. Institutet har et udviklingslaboratorium, der har til formål at implementere nye metoder i afdelingen.

Kontakt gerne professorerne eller de forskningsinteresserede lektorer eller speciallæger, hvis du har ønsker og interesser inden for forskningen.

Under ansættelsen på Patologi er der mulighed for at bestride særlige yngre læge funktioner og på den måde udvikle kompetencer ud over de rent lægefaglige. Størstedelen forudsætter et indgående kendskab til afdelingen, og er derfor forbeholdt H-læger.

1.7 Anbefalet litteratur

Søg vejledning ved det enkelte team.

2. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Der henvises til nedenstående link for information om evaluering af den lægelige videre uddannelse:
<https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

3. Nyttige links

Link til afdeling:	https://www.fagperson.auh.dk/afdelinger/patologi/
Specialeselskabets hjemmeside:	Dansk Patologiselskab
Specialets postgraduat kliniske lektor:	https://clin.medarbejdere.au.dk/postgraduatekliniskelektorer/
Videreuddannelsesregion Nord:	www.videreuddannelsen-nord.dk
Sundhedsstyrelsen:	www.sst.dk
Styrelsen for patientsikkerhed:	www.stps.dk
Lægeforeningens karriererådgivning: værktøjer-for-læger	https://laeger.dk/raad-og-stoette/karriereraadgivning-og-vaerktoejer-for-laeger
Karriereværket:	https://laeger.dk/raad-og-stoette/karriereraadgivning-og-vaerktoejer-for-laeger/karrierevaerket-refleksion-og-dialog